

Fimmtudaginn 29. janúar 1981.

Nr. 63/1978. **Haraldur Bjarnason**
(Egill Sigurgeirsson hrl.)
gegn
Vélsmiðju Hafnarfjarðar h/f
(Guðjón Steingrímsson hrl.).

Kaupgjaldsmál.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörns-son, Benedikt Sigurjónsson, Logi Einarsson, Magnús Þ. Torfason og Sigurgeir Jónsson.

Áfrýjandi hefur áfrýjað máli þessu með stefnu 30. mars 1978. Hann krefst þess, að stefndi verði dæmdur til að greiða sér 472.09 krónur (47.209 gkr.) með 13% ársvöxtum frá 16. september 1976 til 21. nóvember 1977, 16% ársvöxtum frá þeim degi til 21. febrúar 1978 og 18% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags svo og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi hefur samþykkt kröfur áfrýjanda. Verða þær að fullu teknar til greina.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma stefnda til að greiða áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, sem þyk-ir hæfilega ákveðinn samtals 2.500.00 nýkrónur.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Vélsmiðja Hafnarfjarðar h/f, greiði áfrýj-anda, Harald Bjarnasyni, 472.09 krónur með 13% ársvöxtum frá 16. september 1976 til 21. nóvember 1977, 16% ársvöxtum frá þeim degi til 21. febrúar 1978, en 18% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags.

Stefndi greiði áfrýjanda 2.500.00 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Hafnarfjarðar 20. febrúar 1978.**I.**

Mál þetta, sem dómtekið var hinn 15. þ. m., hefur Haraldur Bjarnason, Álfaskeiði 84, Hafnarfirði (lögm. Egill Sigurgeirsson hrl.), höfðað fyrir dóminum með stefnu, birtri 15. nóvember 1976, á hendur Vélsmiðju Hafnarfjarðar h/f, Hafnarfirði (lögm. Guðjón Steingrímsson hrl.), til heimtu á kröfu að fjárhæð kr. 47.209 ásamt 18% ársvöxtum frá 16. september 1976 til greiðsludags og málskostnaði að skaðlausu.

Af hálfu stefnda er krafist sýknu af öllum kröfum stefnanda og málskostnaðar að skaðlausu.

II.

Stefnandi, Haraldur Bjarnason, er sveinn í járnsmíði, tók sveinspróf árið 1973. Hann hóf störf hjá stefnda 1. október 1974. Hann fór á námskeið, er veitir starfsmönnum rétt til svonefnds námskeiðsálags, og er námskeiðsskírteini út gefið 6. janúar 1976. Stefnukrafan í máli þessu er kaupkrafta, og er deila málsaðilja sprottin af því, að ágreiningur er um skyldu stefnda til að greiða stefnanda fjárhæð, er nemur 10% á grunnkaup stefnanda fyrir tímabilið 6. janúar 1976 til 16. september sama ár, en útreikningur kaufeftirstöðva er miðaður við þann dag. Af hálfu stefnanda eru þessar kaufeftirstöðvar taldar svonefnt 10% námskeiðsálag, en stefndi telur sig hafa greitt námskeiðsálag að fullu.

Í stefnu er grundvelli málssóknarinnar svo lýst:

„Í kjarasamningum járníðnaðarmanna, sem stefndi er aðili að, segir svo í 10. gr.: „Þeim sveinum, sem sótt hafa 60 kennslustunda námskeið (kennslustund 45 mín.) til að auka verkþekkingu og vinnuhæfni sína, skal greiða 10% álag á hverja vinnustund, samkvæmt samningi þessum.“ Ekki er ágreiningsefni í málinu, að námskeiðsálag er 10% á grunnkaup með vísitölu. Stefndi hefir verið ófáanlegur til að greiða skuld þessa.“

Í skriflegri aðiljayfirlýsingu framkvæmdastjóra stefnda segir m. a.:

„Ekki er dreginn í efa réttur starfsmanna, sem lokið hafa framhaldsnámskeiði fyrir sveina, til 10% viðbótarlauna við umsamið lágmarkskaup. Hins vegar þarf slíkt námskeið ekki að sama skapi að gilda við mat atvinnurekanda á viðkomandi starfsmanni til hærri launa heldur en samningar kveða á um.“

Smkvæmt þessu telur stefndi, að sér hafi verið heimilt að lækka

yfirborgun til stefnanda, er hann ávann sér rétt til námskeiðsálags, þannig að heildarlaun yrðu hin sömu. Þessu hefur stefnandi mótmælt.

III.

Helstu þættir í launataxta málmiðnaðarmanna á því tímabili, sem hér um ræðir, voru:

1. GRUNNKAUP.
2. ÁLÖG (er reiknast sem prósentutala á grunnkaup).
Meðal þeirra eru:
 - a) Óþrifaálag 10%.
 - b) Námskeiðsálag 10%.
3. YFIRBORGANIR.
4. VÍSITALA.

Það kemur fram, bæði í kjarasamningi og taxtatöflum, útgefn-um af atvinnurekendafélagi stefnda, Félagi málm- og skipasmiðja, svo og í aðiljaskýrslum, að *álag* hefur aðra merkingu en *yfirborgun*. Álög eru bundin í kjarasamningi. Í kjarasamningunum er tæmandi skilgreint, hvaða skilyrði þurfi að vera fyrir hendi, til þess að álag beri að greiða, og enn fremur hversu mörg % viðkomandi tiltekið álag sé á grunnkaup. Yfirborgun er hins vegar notuð um annan kaupauka, er byggist upphaflega á vinnusamningi starfsmanns og atvinnurekanda.

IV.

Við dómtöku málsins var m. a. bókað:

„Að gefnu tilefni frá dómaranum er því lýst yfir af hálfu stefnda, að sú staðhæfing stefnanda sé ekki rengd, að samantlagðir kaupaukar hans hafi ekki hækkað, er stefnandi lauk námskeiði og fékk námskeiðsskírteini.“

Samkvæmt þessu liggur það því fyrir, að kaupauki stefnanda á því tímabili, sem stefnukrafan tekur til, var eigi minni en lágmarkskjör, þ. e. grunnkaup + 10% + vísitala, svo og að yfirborgun stefnanda lækkaði um 10%, þegar stefnandi ávann sér rétt til námskeiðsálags, enda var heildar kaupauki hans óbreyttur (að því er virðist 30%) þrátt fyrir námskeiðið.

Stefndi hefur á því byggt í málinu, að sér hafi verið heimilt að skerða einhliða og án uppsagnar yfirborgun þá, sem hér um ræðir.

Til vara hefur stefndi talið, að sér hafi verið heimilt að segja

upp með lögmæltum og kjarasamningsbundnum uppsagnarfresti vinnusamningi aðilja, þ. e. þeim þætti, er að yfirborgun laut.

Á fyrrnefndu málsástæðuna verður eigi fallist. Það er álit dómsins, að stefnda hafi verið með öllu óheimilt að lækka umsamda yfirborgun einhliða og gegn eindregnum mótmælum stefnanda og það á miðju gildistímabili kjarasamnings. Á hitt má fallast með stefnda, að honum hafi verið heimilt að segja yfirborguninni upp með lögmæltum uppsagnarfresti, sem óumdeilt er, að var einn mánuður miðað við mánaðamót.

Við aðiljayfirheyrslu stefnanda var m. a. bókað:

„Mætti segir, að yfirmenn fyrirtækisins hafi vitað, að hann fór á námskeiðið. Hann segist hafa rætt það við Stefán, að nú væri hann búinn að fara á námskeiðið.

Stefán hafi þá sagt, að hann gæti ekki borgað herra kaup, „því þá væri hann farinn að borga með okkur.“

Mætti segir, að yfirborgun sín sé nú 30%. Hann segist, spurður af lögmanni sínum, ekki hafa fengið námskeiðsálag greitt.“

Telja verður, að eins og atvikum var háttað, þá hafi falist fullnægjandi uppsögn í ofangreindum ummælum framkvæmdastjórans, en samkvæmt kjarasamningi málsaðilja, er þá var í gildi, var uppsagnarfrestur stefnanda 1 mánuður miðað við mánaðamót. Úrslit málsins verða því þau, að stefnda ber að greiða stefnanda frá 6. janúar og til febrúarloka 1976 þá skerðingu, er stefnandi varð fyrir á yfirborgun sinni, er honum bættist réttur til námskeiðsálags.

Fjárhæð þess hluta stefnukröfu, er tekur til tímabilsins 6. janúar 1976 til 1. mars s. á., er kr. 12.480, þ. e. 10% kaupauki á grunnkaup með vísitölu. Verður það sú fjárhæð, sem stefnda ber samkvæmt framansögðum úrslitum málsins að greiða.

Málskostnaður ákveðst kr. 60.000.

Már Pétursson héraðsdómari kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndi, Vélsmiðja Hafnarfjarðar h/f, greiði stefnanda, Haraldi Bjarnasyni, kr. 12.480 með 13% ársvöxtum frá 16. september 1976 til 21. nóvember 1977, en 16% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags og kr. 60.000 í málskostnað, allt innan 15 daga frá birtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.